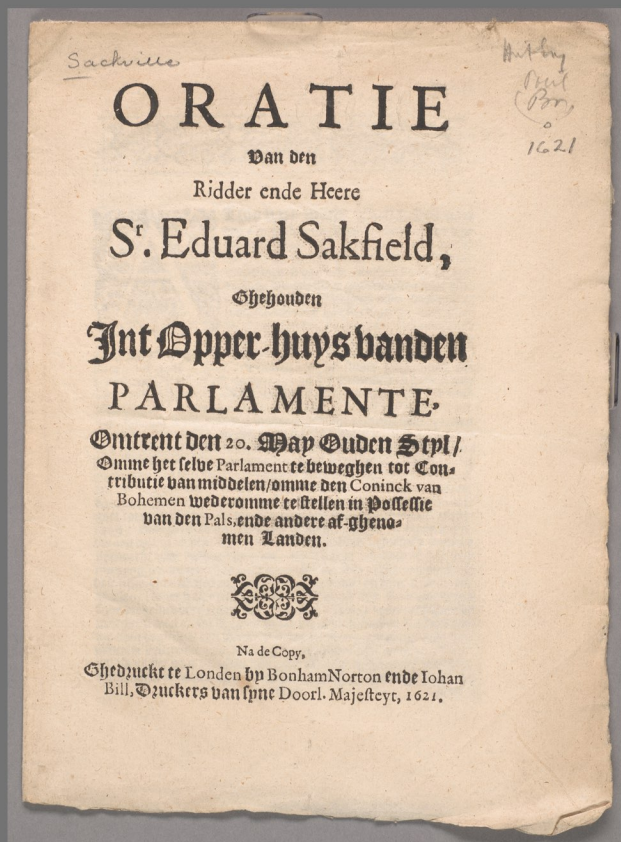

Sackville, Edward

Oratie van den ridder ende heere Sr Eduard Sakfield, ghehouden ...

Tryck // / I25 B II c Br. 1621

Tillkomstår 1621

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

Sackville

Autby
Paul
Pon
1621

ORATIE

Van den

Ridder ende Heere

S^r. Eduard Sakfield,

Gehouden

In t Opper-huys vanden

PARLAMENTE.

Omtrent den 20. May Ouden Styl /
Omme het selve Parlement te beweghen tot Con-
tributie van middelen / omme den Coninck van
Bohemen wederomme te stellen in Possessie
van den Pals, ende andere af-ghe-
men Landen.

Na de Copy,

Ghedruckt te Londen by Bonham Norton ende Iohan
Bill, Druickers van syne Doorl. Majesteit, 1621.

ORATIO

1600

1600

St. Eduard Sakfeld

1600

1600

PARLAMENT

1600

1600

Also daer wordt ghehandelt van den Coninck onderstant te doen/ het welke soo ick hoope ende vertrouwe niet en sal worden gheweyghert/ soo versoecke ick ootmoedelijcken van dese aensienelijcke vergaderinge dat ick myn goetduncken ende ghevoelen mach uytspreecken ende verklaeren: u versoekerende dat soo wanneer van ghe-wichtige saecken sal worden ghehandelt ick niet en sal swygen/ als ick in my eenige bequaemheyt vinde yet te seggen / dat de handt soude moghen verleenen om myn Landt onclasten van het swaer pack onder het welke het nu siet/ ter oorsaecke van het oneyndelijck ghetal van Monopolien, dewelcke als so veele looden de lebendighe geesten wtputten/ ende verdrycken so die Edele deelen/ dewelcke haeren adem behoorden te scheppen/ dat sonder spoedighe remedie deselve inden uitersten noot sullen komen te verballen: maer dit wil ick behouden tot zyner tyt/ omme nu te komen tot de sake die wy noot hebben. Ick achte datter weynige syn in dit hups die niet vastelijck en ghelooven/ dat den Coninck meest is bewoghen gheweest vooz dees tyt het Parlament te doen vergaederen wt enckelen noot omme daer dooz gheholpen te worden tot het wederkryggen van het erfgoet toetomende den Coninck van Bohemen/ hem nu meest afghevoost/ ende al meest van vzeemde beseten. Soo daer eenighe zijn die aen dese waerheyt twyffelen / ick hope datse lichtelijck konnen vernoecht ende volbaen worden / als ick haer sal versoekren van myn enghen wetenschap ende kennisse/ dat weynighe daghen vooz dese sessie/ zyne Majestejt belaste ende verkoos een seker ghetal van Edele/ (waer van t' meerderendeel gheweest zyn Commandeurs ende Bebelhebbers inden krich) omme t' samen te beractlaen van wat getal men enen Legher soude moghen toerusten/ bastant omme dooz denselven den Palts te moghen weder krichen/ ende denselven te bevyden vooz eenen tweeden inval ofte inbaste. Desevolgghens het goet believen van zyne Majestejt/ qnamen verscheden daghen te samen op een beste inde plaetse / sp voegghden by een

4
haeren arbeijt ende vernuft: int leste haer taetse gheevndicht heb-
bende / soo adviseerden zy den Coninck van het ghetal der Sol-
daten / sy hebben g'heverdeert ende g'heschat den last daer inne zyn
Majestejt soude moeten vallen int lichten / Wapenen / ende uyt-
rusten van een Legher: sy hebben insghelijc calculatie ghem reecht
van de jaerlijckse onkosten daer toe dieneude: van de twee eerste
wil ick u onderrichten / tot het leste (als van swaerder last ende cons-
sequentie) wil ick meer tyt van consyderatie vergunnen / 25000.
voetknechten ende 5000. Heerden oordeelden sy altsamen opt minste
van nooden te wesen / ende minder en konden sy niet adviseren / dat-
men seynden soude: ten aensten dat sy te Vechten ende te stryden
hadden niet eenen Wyandt so verre van hier / die alraede in possessie
was van een groot deel des Lants / wel gefortificeert op vele plaet-
sen / Meester van een Legher bestaende uyt 20000. voetknech en
ende 4000. Heerden / meest oude Soldaten / gherommandeert door
den besten Capiteyn van Chystryck / uytghenomen den Prince
van Oranjen, na denwelcken daer voor als den tweeden gehouden te
wesen den hoogsten lofs is: ick segge (alle dese omstandigheden wel
oberwoghen zynde) so en konden sy / naer haer oordeel / dit ghetal
niet verminderen / ende dese armade was aenghestelt naer de Mo-
delle die den Secretaris van Staet haer gaf van de stercke des Wy-
andts. D'uytkompsse vande Bataillen is in handen vanden
Godt der Heyrscharen. D'ooghen vande menschelijcke Voorsie-
nichteit en connen bukten haren Horizon oft sichteypner niet sien /
sy en konnen toetomende gheballen niet bereycken / sy konnen al-
leenlijcken oordeelen van het gheene schynt wel gedaen te zyn /
volghens de wetten van waerschejnlijckheyt ende reden: d'uyt-
komsten vallen dickwils anders / ende dat meest in saecken van
Oorloghe. Nochtans een saecke wijselick bestelt zynde en behoort
daeromme den behoorlijcken Lof en Prijs niet te verliesen. Myn
Heeren ick hebbe u het ghetal gheseyt / ghy verwacht nu te weten
den teghenwoordighen last / in het welke ick trouwelijck met u
sal handelen: geloofst my zyne Majestejt moet verschieten 300000.
Pont tot Provisie van t'gheene noodich is tot toerustinghe van
soo een Legher / het meeste deel van dese Provisie moet over Zee
ghedaen worden / want haere Wapenen zyn de beste / ende den
besten koop. Dese Armade behoorde ovg'hetrocken te hebben (want
grootte lichamen beweghen haer traechlijck) int leste van April
ende wy zyn nu int midden van May: het was Godt die daer seyde /
het worde licht / ende het was so / de Coningen / hoewel sy Goden ge-
noemt worden / en ghenieten sulcken macht ende kracht niet: het
is een voordeel dat gheen Coninck niet ghedeylt wort / hoedanich
oock haeren wil ende begheerte soude moghen wesen / men moet
haer tyt gunnen tot het volbrayghen / sy zyn onse Soubereynen /
maer

maer tijdt onderwoyven : Maer wat behoefte ick een willich Peert
de sporen te geuen. Daer zyn/ in Consciencie / weynich lidmaten
in dit huys/ die tot desen Heplighen kryc^h. (want soo mach ick hem
wel te recht noemen) niet van gantscher herten ende willichlijcken
niet alleen den dienst van hare borsten / maer oock van haere Der-
soonen souden besteden ! ick weet dat ick de spzaecke van u herde
ende ghemoet spzeecke / laet ons t'gheloove met de wercken be-
thoonen : den tyt is gheweest dat wy al veel wat beter souden heb-
ben kunnen doen als nu / den tyt is noch dat wy wel moghen
doen/maer soo wy langher tyt verwachten/ soo sal den tyt ghepas-
seert zyn/soo dat het gheene wy dan doen sullen soo gantsch byten
tyt ende sapsoden sal wesen / dat daer gheen groote Wyachten off es-
fecten en sullen kunnen wyt spruyten. Maer wacht / my dunckt
dat ick eenighe hoorse seggen / waeromme zyne Majestejt ons ver-
haelde dat hy by weghe van onderhandelinghe soo veel hoopte
te weghe te bynghe dat den Dalts wederomme soude gherestitu-
eert worden ? ick bekenne het / ick hebt oock soo ghehoort / ende
den Hemel g'elieve zyn werck te kroonen / met sulcken succes als
de gheneghentheydt van zyne intentie verdiendt/ maer men moet
het my ten besten afnemen / soo ick het contrarie hzeese / jae dat
meer soo ick daer van wanhope / want ten is gheen arytckel myns
gheloofs in miraculen te ghelooven/ maer g'ienomen dat dit konde
te weghe ghebracht worden / soude dan dese onse giste wech ghe-
woyven of verlozen zyn:neen voorwaer/maer sal wel besteedt wor-
den/soo wy het als een Offerhande van danckbaerhejt zyne Ma-
jestejt opofferen/door wiens wysdom hy verlichlijcken wederom-
me ghekreghen is. Lant den anderen Cours souden wy ons
nootsaeckelijck in grooter ghebaer stellen / ende souden onsen buy-
del wyder moeten op doen / ende dit en souden wy maer doen als
eenen die een rijcke giste ontfanght / ende klepne beloonninghe
gheeft. Moghelijck en sal dit niet gheheel over comen met eens
peders begryp/so niet / laet dan het gheene zyne Majestejt nu be-
gheert provisie doen voor een armade/ende besteedt worden tot het
oprechten van een Magazyn of Wapenhuys hier in ons Landt/
siende daer soo grooten ghebreck van Amonitie is. Ick verwon-
der my datse niet al en roeyen van ghebreck van gheelde ende en
soecken nimmermeer welck van beyden nootsakeelijck is / siende
dat wy by het eene bastant zyn om overvloedelijc en rijckelijc te le-
ven/ende by het andere wort ons leven ghepreseverteert / beschut
ende beschermt van miserie/ ellende/ ende slavernye. In seer ha-
stighe saeck en weet ick dat het weertelijck ende gheoorloft is beract-
slaginghe door resolutie te ghebruycken / ende deselve eens ghenomen
zynde snellichejt in Executie. Gaet is het Compas naer het welcke
alle groote saecken behoozen ghesuert ende ghelicht te worden / het

is de sterre d aer nae dat wyse luyden haeren Cours nemen. Ick staet
het toe/ ick p'ysse het/ ick raede het/ maer is te beklaghen dat wy soo
traech/ soo overlegghende/ soo langhe in Resolutie syn ober het gene
wy te doen hebben! laet ons eenmael beraden zynde byder hande
nemen wat te doen/ of anders en sullen wy niet meer voozdeel doen/
dan een Medecynmeester nae de doot vanden Patient doet. Vooz-
waer sulcken grooten slappicheyt moet ons nootsakelijck van groo-
te weecherticheyt beschuldighen / Bis dat qui Cito dat, veerdicheyt
int geben/ vermeerderdt ende recommandeert de gabe.

Dimidium Facti qui bene cepit habet, wy hebben eenen langhen
wech te gaen ende wel voozt te baren spoyt half wech. Nu wy
d'occase d'rucht soo beswyckt myne tonghe te sprecken / Vox Fau-
cus haret. De Dossen hebben haere holen/ ende de Doghelen haere
nesten/ maer de Dochter van onsen Coninck ende Coninckryck en
heeft niet daer zy haer hooft veplichlycken kan wederleggen.

Spantelijcken/ al en hadden wy gheen ander voozwerp van con-
templatie van haer/ als alleenlycken de memorie van hare deugd/
de welcke met uytgedruchte Letters geprent is int herte van alle
vroomen/ wat een bypicheyt en viericheyt bewesen wy in dese onse
goetwillige Contributien/ hoe wel dat eenighe ghierighe/ die ha-
ren Mammon acubidden/ uytgaven/ ende het selve Edel werck mis-
maecten/ al of het zyne Majesteit misjaecht soude hebben. Dat
en waren doen maer Panici terrores, pbele vreesen / wolcken vooz de
Sonne/ dewelcke nu helder ende klaer schijnt ende doozvreecht/
syne Majesteit soecht aer ons om hulpe / hy noodicht ons d aer
toe/ ende hy/ die gebozen was omme ons te commanderen / ghe-
weerdicht sich ons te bidden. Nu / of nimmermeer/ is het den tyt
om ons Lant goet te doen / soo wy alle swaricheden uyt dit Lant
willen supveren/ soo wy de woxtel daer van willen uytropen/ datse
nimmermeer in desen staet meer en groene/ so wy de spinneroppent
willen vernielen die dese schadelicke webbe spinnen / nu / of nem-
mermeer/ is het den tyt om tot desen gewenschten segen te gera-
ken. My dunckt ick ontdecke eenen gladden ende effen wech: laet
ons den Coninck eerst te geval zyn/ ende spreken met geloode/ hy
sal genadichlycken versoent zyn/ ende ons belouwen / laet ons een
Capitael in synen Conincklycken boesem abontneren/ ick verser-
ker my/ wy sullen/ als Rijcke Coopluyden/ een treffelijck Retour
krijghen.

Groote ende genereuse Geesten syn dan meest bequaem om Re-
questen toe te staen/ als sy eerst geobtimeert ende verkreyghen heb-
ben/ ende daer en is niet dat een eerlyck hert meer verbindt omme
te volhzengen t'gene men verwacht/ dan alsmen t' selve geloof en
betrouwt. Dit is den wech omme zyne Maj. niet alleen een Parla-
ment te doen beminnen/ waer oot omme daer op verliest te woxt-
den/

den/dit is den wech om de Coninginne wyt haere Wallingh'chay
 te roepen/ende wederomme in het haere te stellen/ dit is den wech
 omme te bevestigen het t'ghene daer wy nae staen / te weten de
 teghenwoordige ruste/ende toecomende heyl onses Lants: laet zy-
 ne Majestejt hert ruste by ons vinden/ende wy sullen van zyne
 Conincklijcke handen ontfanghen den Dictamus ende t'kruyt / het
 welke moet wy trecken de schichten hangende inde zyden van de
 gemeynen staet. Aldus hebbe ick mijn ghevoelen verclaert / het
 welke soo het niet overeencuyt met eens peders gevoelen van
 die hier tegenwoordich zyn/soo versoecke ick haere gunstige ver-
 beteringe/het welke de Liefde my beveelt allen te gunnen. Laet
 haer gelooven/dat ick myne conscientie uytgesproken ende ontfe-
 dicht hebbe/gelijck ick oock van haer gelooven sal / al quame ick
 van haer gevoelen verscheyden te wesen:want van wat Circumfe-
 rentie of ommelooop de linien souben moghen werden getrocken/soo
 blijft nochtans het Centrum of middelpunct het selfde/ hetwelcke is
 het welbaren van ons Landt/waerover den peder en begeerte van
 ten peder behoozde te hanghen/het welke de schuldighe plicht van
 ten peder behoozde te wenschen ende te begeren. Die eenen anderen
 cours wil nemen/en die de Gravamina eerst wil afgedaen hebben/so hy
 het selve wenscht uyt eenen peder tot zyn Landt, als onwillich zyn-
 de oude gebuycken te veranderen/van desen sal ick allenghck se-
 gen. *Optimè sentit Cato, sed nocet interdum Reipublicæ.*

Maer soo daer yemant anders is die uyt een bedorven ende ghe-
 apostumeert herte/lettende op valsche eynden / wil trachten omme
 eenen scheydtnier te maken tusschen den Coninck ende zyn volck/
 den selven verclare ick gheen goet ondersaet te wesen / gheen goede
 Engelsman, noch gheen goet Chyristen/ maer een acndzyver van ver-
 achte miytmakers, van gierighe ende verwerpelijke gelt slaven / en
 verclare dese Monsters / dewelcke / ick hope dat gheen gheneratie
 en hebben in desen staet/niet weerdigh te zyn eenigh gheluck / dat sy
 oock noch deughd of vernuft en hebben om t'zelve t'erlanghen / maer
 dat sy nochtans als Harpyen ende gr'yp voghels bageerich zyn omme
 de besittinghen van andere te verflinden / sonder dat sy daer op pas-
 sen/ lance wat wegghen sy sulcx doen / als sy maer daer van Meester
 worden/het uytstellende tot den dagh des lesten oozdeels/ende sozge-
 loos rustende / sonder op Rekeninghe te dencken in dese Wereldt.
 Ick en heb niet meer te segghen/dan dat het Godt almachtich ghe-
 lieve onse herten te buyghen omme te doen het gheene dat meest sou-
 de mogen strecken eerst tot zynere eeren/dan tot des Conincks dienst/
 ende cyntelijck tot heyl van ons Landt. Sic animam liberavi meam.

F I N I S.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines.